

ПРО ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ДИЗАЙНУ УРОКУ ХІМІЇ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Шепенюк І. М.

Чернівецький ліцей №8 ім. Т. Г. Шевченка Чернівецької міської ради

В умовах упровадження реформи НУШ урок залишається основною формою освітнього процесу, але помітно змінюються його функція й організація, оскільки він підпорядковується не тільки повідомленню та перевірці знань учнів, скільки виявленню досвіду школярів за їх ставленням до змісту навчального матеріалу. Очевидно, що зміст і структура освітнього процесу повинні відповідати державним, індивідуальним, соціальним потребам, а також парадигмі компетентнісного підходу, що є основою Державного стандарту базової середньої освіти [1].

Новий державний стандарт, що базується на формуванні ключових і предметних компетентностей та наскрізних умінь, передбачає вибудовування освітнього процесу з «відкритою архітектурою» і створення багатокомпонентного освітнього середовища. Тому ми пропонуємо розглядати урок через призму педагогічного дизайну [2].

У онлайн-курсі «Цифровий учитель» представлено підходи Універсального дизайну навчання (УДН) як процес подолання перешкод у навчанні та визначено три принципи УДН :

- принцип зацікавленості – навіщо навчати;
- принцип презентації – що вивчати;
- принцип залучення – як розвивати [3, 4]?

Відповіді на зазначені вище питання є актуальними і затребуваними у процесі вивчення хімії, тому пропоную Вашій увазі фішки педагогічного дизайну уроку хімії у Новій українській школі.

1. Кінестетична фішка (фішка-руханка)

Рух є природною потребою дитини. незалежно від віку. Доведено, що людський мозок краще працює у русі. Тому, готуючись до уроку, дайте відповідь на питання:

- Як я можу використати рух на уроці?
- Чи можемо щось кидати. котити тощо?
- Чи можемо встати і розіграти сценку?
- Чи можна влючити жести на місцях?
- Чи можна клас перетворити на вимір думок - де діти переходять з однієї сторони на іншу?
- Чи можна провести частину уроку у русі?
- Як гарантувати, щоб кожен учень мінімум 1 раз виходив з-за парти?

І, звісно, пам'ятаймо про руханки. Вони можуть бути з хімічним підтекстом: ми можемо демонструвати формули алканів, алкенів, алкінів, а учні у парах показувати одинарні, подвійні чи потрійні зв'язки. Або, вивчаючи основні класи неорганічних сполук, учні присідають, коли їм демонструють. формули кислот, піднімають праву руку, коли їм демонструють формули солей тощо. І універсальна руханка – пишемо у повітрі носом поняття, яке вивчили сьогодні.

2. Люди – реквізит (фішка усе своє ношу при собі)

Урок. де учень – реквізит, може виглядати як розвага. Але, насправді це поєднання навчання і позитивних емоцій, що дає високий результат у навчанні. При підготовці до уроку подумайте: чи можу з учнів зробити графік, діаграму, карту, рівняння, етапи певного

процесу? Як варіант. коли вчимо типи хімічних реакцій, створюємо пантоміму на кожен тип реакції.

3. Фішка сафарі (фішка екскурсія)

Змінюємо декорації – загострюємо відчуття та емоції. Готуючись до уроку, дайте відповідь на питання:

- Чи можу вивести учнів на вулицю? (наприклад, для визначення рівня рН дощової чи джерельної води)
- Де краща територія?
- Чи є у школі місце для ідеальних декорацій? (можливо це шкільна їдальня (коли знайомимось із складом харчових продуктів) або кабінет технологій (коли вивчаємо склад тканин))
- Чи можу я на вулиці щось заховати? І організувати квест?
- Чи можемо залишити територію школи і піти в інше місце? Це може бути музей науки, аптека-музей...

4. Фішка Пікассо (фішка малюнок)

Сучасне покоління дітей – візуали. Тому, дуже раджу, готуючись до уроку. подумати:

- Що ми можемо намалювати, щоб легше запам'ятати?
- Чи можу використати візуальні образи?
- Чи є можливість вигадати творчі завдання? Наприклад, створюємо комікс про правила техніки безпеки на уроці хімії або про правила використання засобів побутової хімії вдома.

5. Фішка користь для життя (фішка компетентність)

Без цієї фішки жоден вчитель не йде на урок. Відповідаємо на питання:

- Як застосовувати у житті?
- Чим мотивувати на вивчення?
- Що учні можуть створити, володіючи цією інформацією?

Вивчаючи білки, жири і вуглеводи, створюємо оптимальне меню для підлітка/підлітки.

6. Фішка повідомлення на дошці (фішка вічних помічників)

Дошка і крейда залишаються вірними помічниками вчителя, особливо в умовах вимкнення електроенергії. Міркуємо:

- Що я можу написати на дошці, щоб спровокувати цікавість? Готуючись до уроку на тему «Альдегіди» калюємо на дошці відомий логотип бренду Шанель, адже це альдегідний запах
- Як я можу використати QR-коди?

7. Фішка дизайн інтер'єру (фішка перестановка)

- Що я можу змінити в класі?
- Чи можу переставити парти?
- Чи можу зробити лабіринти?
- Чи можу змінити освітлення?
- Чи можу провести урок у вигляді тематичної вечірки? Вивчаємо тему «Вітаміни» і організуємо вітамінну вечірку.

Дизайн навчального заняття має враховувати потреби здобувача освіти, його індивідуальні особливості на основі нормативних документів, що регламентують зміст сучасної освіти. Орієнтуючись на запропоновані фішки дизайну, працюючи над пошуком відповідей на запитання, вчитель набуватиме досвіду створення дизайну навчального заняття згідно з компетентнісним підходом, що сприятиме виробленню власного ставлення

до створення діяльни́сного освітнього середовища, орієнтованого на потреби учнів, на усвідомлене і відповідальне навчання.

Список використаної літератури

1. Концепція «Нова українська школа». URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/249613934> (дата звернення: 22.02.2024).
2. Державний стандарт базової середньої освіти. URL : <https://imzo.gov.ua/derzhavni-standarty-bazovoi-seredn-oi-osvity/> (дата звернення: 22.02.2024).
3. Онлайн-курс «Цифровий учитель». URL : <https://study.ed-era.com/uk/courses/course/4033>
4. Як застосовувати в школах універсальний дизайн, стандарти доступності й розумне пристосування. URL : <https://nus.org.ua/articles/yak-zastosovuvaty-v-shkolah-universalnyj-dyzajn-standarty-dostupnosti-j-rozumne-prystosuvannya/> (дата звернення: 22.02.2024).

ФОРМИ І МЕТОДИ НАВЧАННЯ ХІМІЇ У НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Шиян Н. І., Криворучко А. В.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Сучасні освітні реформи в Україні, спрямовані на впровадження Нової української школи (НУШ), що ґрунтується на компетентнісному підході. Випускники НУШ мають не лише володіти знаннями з різних предметів, але й уміти використовувати їх у практичній діяльності, а також бути готовими до самоосвіти та саморозвитку. Реформування освіти ставить перед учителями хімії нові виклики та завдання. Одним з найважливіших аспектів цих змін є оновлення форм та методів навчання, що має сприяти кращому засвоєнню знань учнями та розвитку їхніх ключових компетентностей.

Хімія як один із базових предметів шкільної програми відіграє важливу роль у формуванні ключових компетентностей учнів. Вивчення хімії сприяє розвитку логічного мислення, аналітичних здібностей, критичного мислення, а також дає учням необхідні знання про речовини та їх перетворення, що є важливим для розуміння природних явищ і процесів.

Важливим аспектом навчання хімії у НУШ є формування ключових компетентностей учнів, таких як:

- Спілкування – уміня чітко та лаконічно висловлювати свої думки, аргументувати свою позицію, брати участь у дискусіях.
- Критичне мислення – уміня аналізувати інформацію, робити висновки, вирішувати проблеми.
- Творчість – уміня генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення, творити.
- Громадянська відповідальність – розуміння важливості хімії для суспільства, уміня використовувати хімічні знання для вирішення екологічних та соціальних проблем.

Змінюється роль учителя в освітньому процесі: це не передача готових знань, а навчання тому, як дитині вчитися самостійно. Важливо зазначити, що вибір методів навчання залежить від конкретної теми уроку, рівня підготовки учнів, їхніх інтересів та потреб. Ефективним є поєднання різних методів, що робить освітній процес цікавим, динамічним та результативним.